

MAGYAR FALU

ALAPÍTOTTA: NAGYATÁDI SZABÓ ISTVÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VI., RÓZSA-U. 111., II. EMELET
Postai csekk száma: 45.324
Telefonszám: Automata 238-08

FÜGGETLEN POLITIKAI, TÁRSADALMI
ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: ZSIRKAY JÁNOS

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre 10.— pengő
Félévre 5.— pengő
Megjelenik hetenként egyszer

Az adómorál

(P) A kormány már a hatalom átvétele alkalmával minden kerteles nélkül megmondta, hogy az adómorált helyreállítja. Tudtuk, hogy az intézkedések során sokan feljajdulnak, mert tagadhatatlan, hogy az adófizető kisemberek még sohasem voltak nehezebb helyzetben, mint most.

De egy ténnyel végleg le kell számolnunk. Igenis, voltak az országban lelkiismeretlen izgatók, akik mindent elkövettek, hogy a nép adófizetői készségét csökkentsék. Ezáltal akarták megadni a kegyelemdőfést annak a rendszernek, amelynek baklövésain keresztül a hatalom elérésére törekedtek. De persze, azt nem mondták meg, hogy miből tartanák fenn az állami gépezetet, ha hatalomra jutnának.

A letűnt rendszernek is végzetes bűne, hogy kesztyűs kézzel bánt a nagyadózókkal. Egyes nagybirtokosok száz-ezerpengős adóhátralékban voltak s nem egyszer jártak ki nagyarányú adótörleszt. Ezek az esetek egész jogosan kelthettek elkeseredést azokban a kisemberekben, akik a mindennapi kenyerüket is alig tudják megkeresni. Ha látták és megtudták, hogy egyesek hatalmas adótörleszt tudtak elérni óriási birtokaikon, természetesen, hogy a kisadózók fizetőkészsége is megcsappant.

Amíg méltányosságot és emberséges elbánást követelünk ama kisemberekkel szemben, akik a világ minden államában adómentességet élveznek, mert nincs meg a létminimumuk, ugyanolyan erélyt azokkal szemben, akik meg tudtak volna felelni kötelezettségeiknek, de örökös sírányozásaikkal csak odasandítottak, hogyan tudják hátralékaikat töröltetni. Nincs semmi létjogosultsága az olyan nagybirtoknak és nagyüzemnek, amely a legegyszerűbb polgári kötelezettségének sem tud, vagy nem akar eleget tenni.

De a behajtásnál figyelembe kell venni a teljesítőképességet is. Adórendszerünk elavult és igazságtalan. Még az egyenlő teherviselés elvén is alul van, mert bebizonyított tény, hogy a kisember aránylag mindig többet fizet, mint a nagyadózó. Tudok egy községet, amelynek határa 2000 hold s ugyanakkora nagybirtok tartozik a politikai községhez. A községben 1650 lélek lakik, az uradalomban 322. A nagybirtok adója nem teszi ki a politikai község adójának 20 százalékát, noha a községi területen ötször annyi ember tengeti életét. Ilyen körülmények között nem csoda, ha tönkre megy az állam és tönkre megy a kispolgárság.

Tudjuk, hogy adót fizetni kell. Azt is tudjuk, hogy az idén már ezt az adózási rendszert felborítani nem lehet. De nagyon kérjük a kormányt, hogy a jövőben változtasson az adórendszeren, mert a mai formájában a legszegényebb néposztály összeroskad alatta.

Az államot csak akkor lehet fenntartani, ha az adózók megteszik kötelességüket. De a krónikus nemfizetőkkel szemben igenis el kell járni. A szentmárton-kátai halálos foglalat bizonyítja, hogy vannak egyesek, akik az adófizetési kötelezettség alól ki akarják magukat vonni. A tizenkétholdas gazda, akinek együttesen kezelte összes adója 120 pengő

volt, nyolc év óta engedte, hogy adója felgyűljön 1000 pengőre. Az ilyenek ne csodálkozzanak, ha odamegy a házhoz a végrehajtó. Elvégre millió és millió kisember izzadja ki véres verejtékkel az adóját s vajjon hova vezetne az az állapot, ha látnák, hogy a nemfizetők gondatlanul élhetik napjaikat? Az állami élet teljes összeroppanásához vezetne.

Ha a kormány új világot akar teremteni, első kötelessége, hogy megreformálja a mai aránytalan és igazságtalan adózási rendszert, de ugyanakkor az adófizetési készséget is helyre kell állítani, mert minden államnak ez a léte alapja.

S hogy a Gömbös-kormány léte alapja minél szilárdabb legyen, az minden polgárember kötelessége.

„és gyűjtsátok meg a mécseseket...”

Írta: Zsirkay János

Hogy világosság legyen, hogy lássatok, meg kell gyűjtani a mécseseket. Gömbös Gyula azt akarja, hogy körülöttünk eloszoljon a sötétség.

— Menjetelek széjjel az országban — mondotta a vasárnapi ünnepen — s mindenütt gyűjtsátok fel a mécseseket.

A mécsesek kigyulladásának meg kell történnie, ha győzni akarunk. Mert benne vagyunk a nagy küzdelemben. Közvetlen az offenzíva küszöbén állunk. Nagy örvényeket rejteget a síma felszín. Ne higgyük, hogy olyan könnyű a győzelem. Síma, mosolygó arcok mindenütt. Derültek és kedvesek. Csak úgy szorongatják a kezünket, hogy szinte belefájdul. Mind azt rebegeti:

— Tudtam, hogy ennek el kellett jönnie, hiszen nem is lehetett az másképp. Boldog vagyok, szívemből boldog, hogy végre a régi rendszert lerázhattuk s itt vagyunk, ahol vagyunk. Tele vagyunk hittel és bizalommal.

Ezt mondja, pedig egyetlen szava sem igaz. Szívja a fogát tehetetlen dühében s alig várja, hogy valami történjék, valami, ami megint visszafordíthatná az idő kerekét, hogy meg nem történné lehetne tenni a történeteket. Soha annyi álarcot nem hordtak a közéletben, mint ma. Valóságos álarcos bállá lett a politikai színtér. Eddig sem volt az más, mint az alakoskodás, a képmutatás színjátéka. De talán soha annyira és oly veszélyesen, mint most. Akik még tegnap az öklüket rázták és fogaikat csikorgatták, ha a Gömbös nevet hallották, most mosolyognak, gratulálnak és olyat hajlonganak, mintha leejtett tűt keresnének a földön. Bukott kereskedő nem cseréli át olyan hamar a cégtáblát, ahogyan e politikai kaméleonok színt és alakot változtattak. De azért titokban narancshejakat szórnak szét, hogy a rendszer el találjon siklani, el találjon csúszni valamelyiken. Hogy Olaszország úgy fogadja a magyar miniszterelnököt, mint valami győztes uralkodót, hogy kereskedelmi szerződésünket Itália úgy módosítja, hogy annak igazi hasznát lássuk, hogy Ausztriával egy hét alatt megkötöttük azt a szerző-

dést, amit előzőleg fél évig nem tudtak megkötöni s hogy a kiszállítható marhamennyiség éppen a kétszerese lesz az eddigieknek, hogy maga az osztrák kancellár jelenleg Budapesten van a tárgyalások eredményének biztosítására, — ez mind-mind olyan fontos és életbevágó esemény, mely már nem csak szó, nemcsak ígéret, hanem igazi cselekedet, sőt több: pénz. Sőt még ennél is több: levegő, azaz — élet.

Jelenti, hogy az a feszültség, ami a kö-röskörül leeresztett sorompók ütelzárásával nehezedett a magyar termelésre — szűnőben van s a magyar gazda a közeljövőben már életképes piacokon keresheti s találhatja meg a maga fáradságos munkájának és verejtékének a gyümölcsét. S ha ezeknek a tárgyalásoknak, külföldi utazásoknak a gazdasági eredményei már a közel jövő lehetőségeiben megvalósulnak, s ha a gazdátársadalomra nehezédő adók terhe megszűnik a jobb piacok s jobb árak alakulásaiban: akkor majd feleletet találunk azokra a gáncsoskodó kérdésekre is, melyeket jóindulatot mutató barátok intéztek hozzánk, ki-kijelntgetve, hogy „nekem ugyan semmi kifogásom nincsen a Gömbös Gyula személye ellen, — tisztelem, becsülöm, csak azt nem tudom megérteni, miért támaszkodik a régi garnitúrára s miért nem írja ki azonnal a titkos választást.”

Éppen azért kell meggyújtani a mécseseket, hogy világosság legyen közöttünk s hogy átlássunk az ilyen ravasz politikai rókák játékaiban. Azért kell a világosság, hogy a szavak mögé tudjunk látni. Hogy lássuk a rügókat. Mert ezeknek sem a „titkosért” fáj a fejük. Dehogy. Sőt még nem is a régi rendszer ellen akarnak ők tajtékozni. Ellenkezőleg. Minden zsigerük azt kívánja vissza, mint ahogy a béka visszakívánja a lecsapolt mocsarakat. Nekik azért kellene a gyors, az azonnali választás, mert azt remélik, hogy ez megdöntené az új kormány uralmát.

Ők tudják a legjobban, hogy tizenkét év alatt mennyi vért, mennyi velőt szív-tak ki a nemzet élő testéből. Tudják, ismerik a vidék hangulatát. Tudják, hogy

a nép tele van keserűséggel, panasszal és reménytelenséggel. S most követelik a választást. Azok követelik a leghangosabban, akik tizenkét éven át mindig azt mondták:

— A gazdasági helyzet nem alkalmas egy választásra. Majd ha javul a helyzet, — hogy a népet nem lehet felizgatni s félrevezetni.

De most már jól jönne nekik a gyors választás. No, mert az elkeseredett nép esetleg az ő bűneikért nem rajtuk, hanem az új kormányon verné el a port. S ők nagyot kacagnának a — mások bukásán.

Ohó. Ezt nem érik el. Először életet kell itt teremteni. Először meg kell éreztetni a néppel, a nép legszélesebb rétegével, hogy végre az ő uralma közeleg. A népe, a dolgozóké. Ha ezt mindenki átérzi, ha a mécsesek mindenütt kigyulnak, — ha világosság támad a nép öntudatában, akkor majd meg lesz a választás is. Terror nélkül. Titkosan. De addig meggyújtogatni kell a mécseseket. És keveset kell beszélni. Emlékezzünk. A rajvonalon is jelekkel értettük meg egymást. Néma jelekkel, hogy az ellenség meg ne hallja a szándékunkat.

Vajjon nem vagyunk-e most is rajvonalon? Nem vagyunk-e körülveve, behálózva fojtogató ellenséggel? Gyűjtsuk fel hát a világító mécseseket. Hogy tisztán lássunk. Hogy kiolvashassuk az egymás bizakodó tekintetéből: a hosszú, sóvárgó advent végre megszűli a mi megváltásunkat is.

Mert hirdettük és hirdetjük ezúttal is, hogy egy ember egymagában nem veheti le rólunk sorsunk keresztjét. Csak úgy menekülhetünk, ha minden egyes ember részt vesz a harcban. A Gömbös-kormány sikere annál nagyobb, annál biztosabb, minél többen akarjuk ezt a sikert, ezt a győzelmet.

Gyuljanak tehát a kis mécsesek. Gyuljanak ki szerte az országban mindenütt, ahol dolgozó, vergődő, sötétben nyomorgó munkás magyarok epekednek a boldogság, az igazi emberi élet pirkadó hajnalhasadása után. Nem epekedtek, nem reménykedtek hiába. Megszületett.

Hatalmas tömeg a Nagyatádi szobor- teleplezésen

**A kiskgazdák ezrei
üdvözölik a miniszterelnököket — Gömbös Gyula
zászlót bontott Miskolcon**

A kiskgazdák serege vasárnap 10 órá-tól 11-ig végláthatatlan sorokban hul-lámzott az Országház-térre, hogy áldoz-zanak Nagyatádi Szabó István dicső emlékének. A hatalmas tömeg az egész teret megtöltötte s a szónokok beszédét megafonok vitték el a tér legtávolabbi zugába is.

Háromnegyed tizenegy felé jöttek a miniszterek és képviselők. Amikor Gömbös miniszterelnök megérkezett, Nagyatádi 12 éves kis kadett-unokája lépett elébe és katonás tisztelgessel kö-szöntötte. A kis Markó Pista ugyanis ezelőtt két évvel az erdőcsokonyai la-kásban arra kérte Gömbös Gyulát, hogy vetesse fel a kadettiskolába, mert ka-tonatiszt szeretne lenni. Ma már a kis unoka a pécsi hadapródiskola másod-éves növendéke.

Gömbös szeretettel simogatta meg a kis Nagyatádi-unokát s azonnal bemu-tatta a minisztereknek és Bethlennek.

Pont 11 órakor megszólalt a kürt, je-lezve a kormányzó érkezését. Horthy kormányzót Gömbös miniszterelnök üd-vözölte, majd megkezdődött az ünne-pély. Az első szónok Mayer János volt földművelésügyi miniszter volt, aki is-mertette Nagyatádi történelmi szerep-lését. Csiszolt szónok, a tömeg meg-éljenek.

Utána Gömbös Gyula lépett a mega-fon elé. Érces hangja betöltötte a teret s már az első szavánál a levegőbe emel-kedtek a kalapok és hatalmas éljenzés-ben tört ki a tömeg. Lírai szépséggel rakta egymásután a mondatokat.

— Meghatva állok itt, Nagyatádi Szabó István szobra és emléke előtt.

Szabó István a földből nőtt ki, mint ahogy a földből nő ki a búza, a je-genye és a tölgy. S amint ezeknek gyökérzete belemarkol a magyar földbe, úgy markolt bele Nagyatádi gyökérzete a magyar lelkekbe.

— Nagyatádi Szabó István eszmék harcosa volt. Amikor túrta a rögöt, nemcsak az anyagot látta, de felismerte ennek a véráztatott földnek a lelkiségét is. Tudta, hogy ez a föld történelmet jelent. Nem volt szélsőséges, hanem bölcs magyar kiskgazda volt. Tudta, hogy az ő társadalmi osztálya éppen olyan történelmi osztály, mint ama má-sik, amely ezerezstendón át történelmet formált e földön.

— Erdőcsokonyán kiskgazda maradt, itt fent a parlamentben államférfiú volt. Mint a magyar kormány elnöke, újból megismétlem ezen a napon azt a fogadalmat, amit annakidején Erdő-csokonyán, Nagyatádi Szabó István há-zában tettem. Azt mondta akkor ne-kem: „Fiam, ha egyszer meghalok, vi-gyázz a magyar parasztra és viseld gondját!” Én akkor erre

szent fogadalmat tettem.

Azt hiszem, akkor áldozok leginkább Nagyatádi Szabó István emlékének, amikor az ő szobrának talapzata mel-lelt, itt a parlamenttel szemben, meg-újítom ezt a fogadalmat s azt mondom: Vigyázok a magyar parasztra; vigyá-

zok mindenkire, akinek szent a ma-gyar, mert tudom és érzem,

akkor áldozok Nagyatádi Szabó István szellemének, amikor a ma-gyar sorsközösséget hirdetem,

mert ezen keresztül forr a magyar egy testté, egy lélekke s így lesz biztos a magyar feltámadás!

Percekig tartott az éljenzés. Mintha megmozdult volna az erdő, úgy ünne-pelt a hatalmas közönség. Gömbös sza-vaiból kiérezte, hogy amit mond, hiszi és érzi.

Utána Bethlen István gróf beszélt arról a bizonyos kézfogásról. Beszédéből némi szemrehányást lehetett ki-érezni, amiért a bekövetkezett bajokért egyeseket okoznak. A tömeg némán hallgatta. Csupán az első padokban ülő képviselők és egyéb előkelőségek élje-neztek. Bár a beszéd tudatosan volt felépítve, de hatást nem ért el. A sok tízezer főből álló tömeg mintha kitö-rölte volna emlékezetéből a tízéves multat. Míg Gömbös beszéde a pirkadó hajnalt jelképezte, ez a beszéd az al-konyat volt. Mintha az esti csillag tűnt volna el a láthatáron. Leáldozott. A nemzet a hajnal pirkadását várja.

Madai Gyula képviselő alkalmi köl-teményét szavalta el, majd az erdő-csokonyai énekkar következett. A gyű-lés utolsó szónoka Berkí Gyula volt, a Nagyatádi-kerület képviselője. A fővá-roz nevében Liber Endre helyettes pol-gármester vette át a szobrot.

Azután a községi küldötségek vége-láthatatlan sokasága vonult el a szobor előtt.

Az ünnepség végén a kis Markó Pista mutatkozott be a kormányzónak, aki ked-vésen elbeszélgetett vele és a családdal. Nagyatádi özvegye és Erdőcsokonyán lakó leánya fekete fejkendőben jelentek meg az ünnepségen.

A küldötségek ezrei a nemzeti egység párijában

A kormánypárt hatalmas helyisége még nem fogadott be ennyi kiskgazdát, mint az elmúlt vasárnapon. Amíg eddig messzire elkerülték a helyiséget, most valóságos embererdő hullámzott az egész Eszterházy-utcán. Mindenki Gömböst akarta látni és hallani. Pont négy órakor érkezett meg a miniszterelnök, akit tom-boló lelkesedéssel fogadott a tömeg. Első-nek Palkovics László esztergomi alispán, majd Karlovics József nagyatádi kiskga-zda, táborunk közönségét. A minisz-terelnök csak percek mulva juthatott szó-hoz a nagy ünnepeltől. Majd így kezdte beszédét:

— Amikor e terembe jöttem, az az ér-zésem, hogy fenyőerdőbe megyek. Csupa szép szőlő ember, a magyar föld sarjadá-sa, büszke törzse. A magyar kiskgazdatár-sadalmat olyannak látom, mint a fenyő-erdőt, amely dacolni tud a viharral s egy-szersmind dísze nemzetének.

— A ti testvéreitek vagyok, hazug szó, vagy csalafintaság el nem hagyja ajka-mat.

Azután a józanság politikáját, a béke-revizitót hirdette, majd az olasz és osztrák

kereskedelmi tárgyalások előnyeit ismer-tette. Nagyhatású beszédét így fejezte be:

— Szántó-vető ember leszek, nem a föl-det fogom túrni, hanem a magyar poli-tikai ugart. Hatalmas ekékkel fogok ne-kimenni és mélyen fogok szántani, mert tudom, hogy sok a dudva s tudom, hogy a földet addig kell megforgatnom, amed-dig minden érték megmarad tisztán s amíg termékeny lesz ez a barázda, amíg megszületik az igaz magyar testvériség s érvényesülnek az általános emberi és nemzeti igazságok. Ez az, amiért szántó-vető akarok lenni s tudom, hogy velem

A miskolci zászlóbontás

Kedden reggel Gömbös Gyula több mi-niszter és képviselő kíséretében Miskolcra utazott, hogy részt vegyen Lichtenstein László főispán beiktatásán. Már Mezőkö-vesden hatalmas tömeg tüntetett mellette, ami Miskolcon még fokozódott. Ötezer ember előtt tartotta meg hatalmas be-szédét.

— Harcosnak ismernek, — mondotta —, de tudják, hogy a harcom akkor sem fajult szenvedéllyé, amikor a szélső jobb-oldalon küzdöttem, mint ellenzéki. Erő-szakhoz folyamodó kormányzat nekem nem kell. Testvéri jobbomat nyujtom mindenkinek. Bizonyosan megértene en-gem. Tudom, hogy e jobbomat senkisé-m utasítja vissza. Olyan időket élünk, ami-kor az erőket nem szabad politikai kísér-letezésre pazarolni. Egységes nemzetet kell teremteni. Nem akarok különbséget tenni polgár és polgár, felekezet és fele-kezet között. A nagy kérdéseket kell megoldani, ami sikerül is, ha a nemzet összetart. A revizionista kérdéseket békés eszközzel akarjuk megoldani. Különösen egységet kell mutatni kifelé. Végét kell vetni, hogy egyesek mindenféle ideákkal

fog szántani az egész magyar társadalom.

— Ne váriatok tölem csodákat, máról-holnapra nem lehet átalakítani egy nem-zetet. Nem fogok elhamarkodni semmit. A magyar ember nem hirtelenkedő, ha-nem mérlegelő természet. Tudom, hogy mit hogyan kell tennem, s ha tudom, hogy velem vagytok, fokozódik az amugy is bennem meglévő bátorság.

— A szervezett magyar életnek akarok miniszterelnöke lenni, annak a szervezett magyar életnek, amelyben mindenki meg-találja a maga tehetsége szerinti helyét. Oly országgá akarom az országot átalakí-tani, ahol az értékek arisztokráciája ural-kodik. Nem azt kell nézni, hogy ki hon-nan jön, hanem hogy hová megy és mit ér. Kérlek benneteket, menjetek haza és gyujtsátok meg a bizalom mécsét számom-ra, én majd jövők a becsületes munka fáklyájával mindentüvé s akkor össze-fogva meglesz a magyar feltámadás.

A nagyhatású beszéd után a tömeg vi-harosán éljenek a miniszterelnököket, majd hosszasan elbeszélgetett a gazdák-kal.

háza. A nemzet képviselőit én kaptam jogot, ezzel a joggal én élek.

— A magántulajdon elvén állok, de a munkásságot is egyenrangú félnek tekin-tem. Közös erővel segítsék ujjaépíteni a hazát. Az adókérdésről szólva kijelentette, hogy a nemfizetésre irányuló izgatást egyszersmindkorra lehetetlenné teszi. Adót nem fizetni annyit jelent, mintha elsején nem adnánk pénzt a feleségünk-nek. Sajnos, az államnak nincs olyan kar-dos felesége, hogy behajthatná a hátralé-kos pénzeket. Az önhibájukon kívül baj-bajutott gazdákat meg fogom menteni, de a lumpokat nem védem. Örömmel je-lenti, hogy Olaszország fel fogja venni felesleges mezőgazdasági terményeinket. Ellenfeleiről szólva, ezeket mondotta:

— Ellenfeleimtől nem félek. Meglepe-tés elé fogom állítani őket. Elgondolásai-mat nem ismerik és én többet fogok meg-valósítani, mint amit hirdetek. Ugy ér-zem, hogy a láthatáron már látszik a pir-kadás s mire a nap felkel, átvezetem a nemzetet a szakadékokon.

A közönség szünni nem akaró éljen-zéssel köszöntötte a miniszterelnököket.

Hóman kultuszminiszter főlényes győzelme Székesfehérváron

**A független kiskgazdapárt elvesztette vezére
mandátumát — Garbócbogdányban Melczer
Lillát választják meg egyhangúlag**

Károlyi Gyula gróf lemondásával meg-üresedett a székesfehérvári kerület man-dátuma. A város közönsége Hóman Bá-lint közoktatásügyi minisztert kérte fel a jelöltség vállalására, de az ellenzék is je-löltet állított Friedrich István személyé-ben. A harc teljesen szabad volt, de mind-két jelölt nagy agitációt fejtett ki a győ-zelem érdekében. Friedrichet az egész el-lenzék támogatta, míg Hóman támogatá-sára a nemzeti egység pártjának új, de-mokratikus tagjai érkeztek a kerületbe.

A választás vasárnap volt. Székesfehé-rváron egész kis fiókparlament székelt. A képviselőház fele itt korteskedett, de Hó-man főlényes győzelmét megállítani nem lehetett. A miniszter 7077, az ellenzék pedig 3722 szavazatot kapott. Hóman te-hát 3355 szótöbbséggel győzött. A mi-niszter mellett nagy propagandát fejtett ki Téglássy Béla és Zsirkay János, mert a politikában eddig nem szereplő nagy tu-

dós megérdemelte, hogy mandátumhoz jusson.

Lengyeltóti is izgalmas volt a választás. Itt Gaal Olivér, Gaal Gaszton fia és Jankovics-Bésán Endre gróf keresztény-párti jelölt mérkőzött. Erős harc után 256 szótöbbséggel Jankovics-Bésánt vá-lasztották meg képviselőnek. Érdekes, hogy a független kiskgazdapárt még a ve-zérének a volt kerületét is elvesztette, noha a jelölt éppen a fia volt. Bizonyos, hogy Gaal Gasztonnak is erős küzdelmet kellett volna folytatni a mandátumáért, mert már a mult választáson erős ellen-zéke volt.

Garbócbogdány képviselője — ügylát-szik — egyhangúlag Melczer Lilla lesz, mert az ajánlási íveit a kerület 90 száza-léka aláírta. Nincs is ellenjelöltje. A har-madik nőképviseelő tehát vasárnap veszi át mandátumát a nemzeti egység program-jával.

Külpolitikai események

Hitler a kancellárjelölt

Hindenburg köztársasági elnök Hitler Adolfot, a nemzeti szocialisták vezérét bízta meg kormányalakítással. Az elnök azonban kikötötte, hogy csak az esetben bízza rá a kormány vezetését, ha többségi kormányt tud összehozni. Hitler megkezdte tárgyalásait a pártok vezéreivel, először a német nemzetiek vezérével, Hugenberggel. Amennyiben a többségi kormány összeállítása nem sikerül, Hindenburg pártokon felülálló kormányt fog ki-nevezni, amire neki az alkotmány jogot ad.

Bombamerényletet kíséreltek meg Herriot vonata ellen

Vasárnap hajnalban Nantes közelében a vasúti síneket felrobbantották. Herriot miniszterelnöknek pár órával később kellett volna a vonaton utaznia. Szerencsére a vasúti őr észrevette a merényletet, így tehát semmi komoly baj nem történt. A merénylettel breton forradalmárokat gyanúsítanak. A bretonok között ugyanis egyre fokozódik az elszakadási terv a franciáktól.

Véres ütközet a japánok és kínaiak között

A kedre virradó éjszaka Yas Kulak mandzsuri helység közelében 1500 főnyi japán katonaság indult támadásra a kínai vonalak ellen, miután előzőleg több órán keresztül hat japán tarack szünet nélkül ontotta a nehéz gránátokat a kínaiak állásaira.

A harc rendkívül véres volt és több mint négyszáz katona életébe került. A kínai csapatok elkeseredetten védelmezték a vonalakat és reggelre visszaverték a támadást. A japánok háromszáz, a kínaiak száz embert veszítettek.

A falvak műveltségi fejlődése a statisztika megvilágításában

A műveltség legelemibb fokmérője, az *írniovasnitudás* tekintetében az országos helyzet az, hogy míg 1920-ban az összes népességnek 76.4 százaléka tudott írni-olvasni, addig 1930-ban már 79.3 százaléka. Ha pedig csak a hat éven felüli népességet vesszük, tíz év előtt 84.8 volt az írniovasnitudók aránya, most pedig már 90.4 százalék. A tíz év alatti növekvés tehát igen jelentékeny. Fontos az is, hogy az analfabétáknak nemcsak az arányszáma, hanem abszolút száma is jelentékenyen megfogyott. Míg 1920-ban a hat éven felüli lakosságból még 1 millió 93 ezer volt írástudatlan, addig tíz év múlva már csak 735.000.

De nemcsak az általános műveltség, hanem az iskolázottság és a magasabb műveltség terén is nagy haladás mutatkozott ebben az évtizedben. Jóval több azoknak a száma, akik a népiskolai törvény értelmében a hat elemi osztályt elvégezték. Erősen növekedett a középiskolát és főiskolát végzettek száma is. A középiskolát végzettek 210.000-ről 275.000-re, a főiskolát végzettek 73 ezerről 85.000-re. Ha pedig a négy középiskolát végzettek számát nézzük, akikhez természetesen a polgári iskolát végzettek is számíthatók, a szaporodás még nagyobb arányú. Tíz év előtt ilyen négy középiskolát végzett ember 640.000 volt (Csonkamagyarországon, 1930-ban már 826.000.

„Ezt hozta nektek a Gömbös-kormány”

Hogyan akarják Zalában behajtani a leszállított borfogyasztási adót

Amint ismeretes, a kormány rendeletet adott ki, melynek értelmében a borfogyasztási adót a felére szállítja le. A valóságban tehát segíteni akart a bajba jutott szőlősgazdák helyzetén.

Ennek dacára a legnagyobb megrökönyödéssel halljuk, hogy Zala megyében hogyan értelmezik a rendeletet. Eddig ugyanis a községek képviselőtestületei a reájuk kivetett borfogyasztási adót úgy osztották szét, ahogy a község lakosainak teherbíróképessége megengedte. A kirótt adó egy részét a vendéglőkre, a másik részét pedig a gazdák között osztották szét. A szőlősgazdák ezzel mentesítve voltak minden hatósági zaklatástól. A finác vagy előjáróság nem vizsgálhatta a készleteket a pincékben, tehát nyugodtan dolgoztak a gazdák.

Amint a kisoradai, orosztonyi, zalaszabari és gétyei barátaink mondják, most ezt az elfogadott és bevált szokást teljesen fel akarják forogni. Literenként hat filléres fogyasztási adót vetnek ki a gazdákra s az előjáróság minden három hónapban felülvizsgálja a pincéket. Az eddigi átalány helyett tehát megkezdődik a pincevizsgálat, ami már magában véve is elkeseríti a termelőt. A magyar gazda sokat elbír, de a folytonos zaklatást és a gazdálkodásába való beavatkozást nem nagyon tudja elszívelni.

Nem tudjuk, hogy a kormány tényleg meg akarja-e szüntetni az eddigi zaklatásmentes eljárást, vagy komolyan foglalkozik a fent leírt tervvel, de bizonyos, hogy nagy idegességet váltott ki az egész vidéken. Érdekes, hogy ezek a jelentések leginkább csak a pacsakörnyéki községekből érkeztek hozzánk. Ez a nép az ország legszegényebb népe, mert a községekben alig találunk 20 holdas gazdát, a legtöbb 3—10 holdas gazda, akiknek emellett egy-kétholdas szőlőbirtokuk is van. De a borárak ma sem haladják felül a 10—12 filléres árakat.

A múlt években meg egyáltalán nem tudták termésüket értékesíteni, úgyhogy a legtöbb készletet kénytelenek voltak elfogyasztani. Ha tehát a kormány az ott bevált eddigi behajtási módszereket megváltoztatja, a 9—10 filléres borukat hat fillérért kell meginniük. A borok összeírása és az újból bevezetett pincevizsgálat csak arra kényszeríti őket, hogy még házilag se fogyasszanak.

A megdöbbenő levelekből azonban nemcsak a panasz és a tiltakozás mered felénk, hanem a Gömbös-kormány-ellenes irányzatnak a káröröme is. Ugyanis ezen a vidéken határtalan lelkesedéssel fogadták a Gömbös-kormány kinevezését és azt remélték, hogy megmenti ennek a szegény vidéknek a lakosságát. Viszont egyes körök titokban hintik a mételeyt a nép között. Amikor a borfogyasztási adónak fenti behajtási módja kipattant, mindenütt akadtak a másik oldalon, akik gúnyosan vágták a bizakodó nép szemébe:

— No, itt van! Ezt hozta nektek a Gömbös-kormány! Hát csak üdvözljétek!

Mély tisztelettel hívjuk fel a kormány figyelmét az ottani állapotokra. Ha leszállítják a borfogyasztási adót, ezt megköszöni a nép, de az eddigi behajtási módszert tartsák is fenn, mert a gyakorlatban bevált és a községekben mindig közmegegyezésre intézték el. Ha már szegénységben kell élniök életüket, legalább a hatósági zaklatásoktól mentse meg, mert a pincékben való összeírások, negyedévenkénti zaklatások azoknak a karjába hajtja a népet, akik ma kárörvendve helyezik el bomlasztó petéiket a nép között s akik a miniszterelnök nagyjelentőségű munkatervére is csak annyit mondanak: „*Tragikomédia, de reméljük, hogy az ország még ezt is kibírja.*”

vitéz Pölöskei János.

Az agrármozgalmak története

Nagyatádi Szabó István szobra ott áll már a parlament mellett a legdíszesebb parkban, Kossuth Lajos s idős Andrassy Gyula szobra közelében. A nagy kisgazdavezér alakja azonban, nemcsak ércebeöntve kapott méltó emléket, mert az ő hivatott nagyságát hirdeti az a hatalmas mű is, melyet dr. Bodrogközy Zoltán írt a *Magyar agrármozgalmak története* cím alatt, azokról az alulról megindított gazdasági, szociális, társadalmi, kulturális és politikai vonatkozású mozgalmakról, amelyek Nagyatádi Szabó István fellépése után az ő térfoglalásában nyertek alkotmányos irányt, közéleti súlyt s már-már betetőzést. Dr. Bodrogközy Zoltán könyve drámai erővel tárja elénk a magyar parasztság, földmunkáslap és legfőképp a kisgazdatársadalom sorsát a jobbságság felszabadításától Nagyatádi Szabó István haláláig, amely nyolc évtized főhősevé éppen Nagyatádi Szabó Istvánt tette meg a szerző. A könyv rendkívüli aktualitásánál, tárgyilagosságnál, örökbecsű megállapításainál fogva nem hiányozhat egyetlen nyilvános, vagy magánkönyvtárból sem, de nem nélkülözheti senki, aki a közélet ügyei iránt érdeklődést tanúsít s az építő demokrácia eszmekörében az alsóbb néposztályok felemelésének nemzetmentő fontosságát vallja s szolgálni kívánja. A mű első kiadását rövid idő alatt szétkapkodták, de most Nagyatádi Szabó István szobrának leleplezésével kapcsolatban ismét kapható, példányonként 12.50 pengőért. Beszerezhető lapunk útján, vagy közvetlenül a szerzőnél, Budapest, I., Budaörsi-út 18.

A Nemzeti Radikális Párt Meggyászón

A Nemzeti Radikális Párt vezére, vitéz Bajcsi Zsilinszky Endre a héten többnapos körutat tett Zemplén megyében. Útjára dr. Erőss János, Makkai János, Féja Géza és dr. Rácz Gábor kísérték le. Meggyászón, Geszthelyen, Taktaszadán és Taktaharkányban tartottak népes pártgyűlést, melyeken a megjelentek lelkesedéssel csatlakoztak a Nemzeti Radikális Párthoz. Nagy lelkesedéssel vették tudomásul, hogy a párt az általános titkos választójogot és a telepítési földbirtokpolitikát tekinti legsürgősebb feladatának. A harc itt már a földmunkások és törpebirtokosok önvédelmi harcává fejlődött. A párt szervezetei minden községben megalakultak s a legközelebb megürlő mandátumért fel fogják venni a harcot.

Vasárnap Tarpán tart beszámolót Zsilinszky, este pedig Vásárosnaményban lesz pártgyűlés, amelyre a központ 12 tagja kíséri le Zsilinszkyt. Zsilinszky Endre ez alkalommal választókerülete összes községeit meglátogatja, hogy választóközönségét tájékoztassa a politikai helyzetről.

Kártérítés a völegény elhídegitéséért. Érdekes keresetet nyújtott be egy fiatal leány a szegedi járásbíróshoz. 650 pengő kártérítést kér megítélni barátánál, völegény ellenében, aki, amint a kereset állítja, udvarlóját elhídegitette tőle. A kereset szerint a leány a reménybeli házasságra 650 pengőt adott ki és a barátónak az oka, hogy a pénz kárba veszett.

Suhogó

Jegyzi: Ala Muszy

Kortársbeszéd

Székesfehérvárott ugyancsak megjárta az egyik képviselő, aki nagyon nagy hatást akart kiváltani s azt mondta:

— Nézzetek rám! Milyen kopott és szegényes ruhában járok. Ez azért van, mert nem ülök semmiféle kartel igazgatóságában.

— De Debrecenben kilencszobás lakása van! — mondotta egy politikailag iskolázott választópolgár.

— Nézzétek a kabátom is. A téli kabátomat. Már Isten tudja, hányadik éve viselem, mert újra nem telik — folytatja a tűzbe jött képviselő.

Az előbbi hang megszólal megint és mondja:

— Ez a választási kabátja. Megengedi, hogy az enyémmel elcseréljem, ami oda-haza van a szekrényében?

Erre nagy hahota. Még a képviselő is elmosolyogja magát a szakálla alatt s nem folytatta tovább, hanem rágyújtott a kis makrapipájára, jelezve, hogy van neki elég vágott dohányja.

Az udvarias politika

Mégis csak van udvariasság a politikában. Lám, Gargócogdányban Lilla önnagysága teljesen egyhangúlag fut be s nincs is ellenjelöltje. Minden küzdelem nélkül lesz tehát honatyává, azaz, pardon! — honanyává.

Most már csak arra leszünk kíváncsiak, hogy aztán ezek a „szoknyás” törvényhozók dolgoznak-e majd a parlamentben. Mert eddig nem igen hallottuk a hangjukat. Mintha nagy hirtelen elnémulnának ott, ahol pedig kötelesség a — beszéd. Talán majd Melczér Lilla megkezdje a „csicsérgést”, — ha másért nem, hát már csak azért is, mert olyan udvariasan „egyhangú” volt a választása s egyetlen férfi jelölt sem vette a szívére, hogy egy ilyen értékes hölgyet — elbuktasson.

A somogyi gazda ugyancsak kívárgta

Érdekes volt az a nagy gazdafelvonulás, amely a Nagyatádi-ünnep hivatalos programja után valósággal megostromolta a Nemzeti Egység Pártjának az összes helyiségeit. Minden terem roskadásig zsúfolt, hogy tűt nem lehetett volna leejteni. S még érdekesebb volt, hogy Gömbös Gyula nem oda ment, ahol ünnepélyesen várták, hanem észrevétlenül elvegyült a tömegben és úgy kezdett beszélgetni a gazdákkal, amint azok az útjába kerültek.

Azt mondja egy somogyi kisgazda a miniszterelnöknek:

— Jó, jó, kegyelmes uram, — eddig csak meg vagyunk elégedve mindazzal, amit nagyméltóságotól hallottunk. Most már csak az a kérdés, hogy mit is kapunk a valóságban. Mert eddig mindig csak ígéreteket kaptunk, — nesze semmi, fogd meg jól, volt az egész. Ezzel pedig tovább nem lehet boldogulni.

Gömbösnek tetszett az őszinte, igazszavú somogyi magyar. Megszorította acélosan a kezét.

— Igazad van, testvér. Azért nem ígérek én semmit, hanem cselekszem.

Eskütt Lajost újból letartóztatták

A főkapitányság még vasárnap reggel előállította Eskütt Lajost, Nagyatádi Szabó István egykori titkárát. Ugyanis híre ment, hogy Eskütt a szoborleplezésen meg fog jelenni s ott röpcédulát osztogat. Ebben a röpcédulában részletesen megírta sérelmeit és hangoztatta, hogy leszámol ellenfeleivel. Különösen Bethlen István grófort okozza. A rendőrség határozottan bevallotta, hogy tönkretévedőivel leszámol, ha nem helyezik vissza állásába. A rendőrség tehát zsarolás kísérlete miatt előzetes letartóztatásba helyezte.

Jászládány község lakosainak szomorú statisztikája

38 ezer kézbesítés egy év alatt — 68 pengőbe kerül egy 45 pengős borjú kiigénylése

A jászládányi gazdakör hat feltűnően értelmes kisgazdája látogatott be a „Magyar Falu” szerkesztőségébe. Mint minden küldöttség mostanában, azzal a kíváncsisággal állt elő ez is, hogy szeretnének a miniszterelnökkel személyesen beszélni. Előszóval akarnák átadni a tízezer lakosú község panaszát, amely csupa keserűség, jaj és kétségbeesés.

Bíró Károly, a gazdakör elnöke részletes előterjesztésbe kezd. Megdöbbentő számok bontakoznak ki e beszéde során. Megállapították, hogy 1932-ben a kézbesítő 38 ezer végzést vitt ki a községbe, amelynek legnagyobb része járásbírói ügy. Természetes, igénypererek és végrehajtások. Ezzel szemben 1913-ban a kézbesítések száma mindössze 300 volt. 1913-ban 4 ügyvéd volt a községben, most 30.

És hajmeresztő dolgokat beszélnek. Van egy ügyvéd, akinek ebben a borzalmas gazdasági nyomorúságban 100 ezer pengő bankbetétje van.

Hogy milyenek az ottani állapotok, Bíró Károly egy ügyvédi elszámolást vesz ki zsebéből. 277.70 filléres pert vezetett egy ügyvéd, vagyis ennyi volt az összeg, amit neki a bíróság megítélt. Három hónap alatt a gazda le is fizette az egész összeget, amit ezenkívül megterhelt a következőkkel: 4 P 50 fillér kamat, 17.50 pengő a fizetési meghagyás költsége, 62 pengő perköltség, 5.80 P újabb kamat, 15 P kielégítési végrehajtási költség és 3 pengő újabb kamat. A 277 pengős kis perből így lett három hónap alatt 385.50 pengő. Majdnem a kétszeresére emelkedett. Ugyanaz az ügyvéd egy étenegmedményezési eljárásnál olyan költségeket számított fel, ami a valóságban meg sem illeti. Sohasem tárgyalt vele ebben az ügyben, mégis az elszámolásban úgy van feltüntetve, mintha havonként tárgyalt volna a gazdával. Azt is elpanaszolták, hogy egy 45 pengő értékű borjúnak a kiigényléséért 60 pengő költséget számított. Ezekért az adatokért Bíró Károly bármikor vállalja a felelősséget.

Amint értesülünk, Jászládány község gazdái memorandumban fordulnak a kormányhoz, amelyben kitérnek ezekre a panaszokra. El is várjuk a gyors segítséget, mert ilyen állapotok és viszonyok mellett ennek a jobb sorsra érdemes községnek el kell sorvadnia.

GAZDASÁGI ÉLET

Kedden reggel megkötötték az osztrák-magyar kereskedelmi szerződést

Az osztrák delegáció, melynek vezetője Winkler alkancellár volt, kedden délelőtt elutazott Budapestről. A szerződés részleteiben megállapodtak, csak a szöveg végső simítása maradt hátra, amelyet Bécsben végeznek s ezután jön a szerződés aláírása. A delegációk minden árucikkre vonatkozóan külön tárgyalást folytattak s számadatok számadatokat követtek. A szerződést magyar részről Kállay Miklós földművelésügyi miniszter írja alá.

A magyar-osztrák kereskedelmi meg egyezés alapja az a megállapodás, hogy az árucseré aránya a jövőben Magyarország és Ausztria között 1:1½ lesz, ami azt jelenti, hogy minden száz pengő értékű osztrák behozattal szemben mi 150 pengő értékű magyar cikket vihetünk ki Ausztriába.

Ez a megállapodás az 1931. évi magyar-osztrák külkereskedelmi forgalom valóságos eredményéhez képest tévesztést jelent Magyarország számára.

A múlt évben ugyanis Ausztriába exportált áruink értéke 171 millió pengőt tett ki, míg Ausztriából 94 millió pengő értékű árut hoztunk be. A megállapodás alapján — feltéve a magyar export 171 millió pengőben megrögzített helyzetét — az osztrák behozattal 94 millió pengőről 114 millió pengőre kell emelnünk.

Ha azonban az 1930. évi helyzetet néz-

zük, akkor tévesztésünk még nagyobb, mert 1930-ban Ausztriába 256 millió pengő értékű árut vittünk ki és onnan csak 69 millió pengő értékben importáltunk. Ha tehát az új megállapodás alapján kivitelünket Ausztriába az 1930. év színvonalára akarnánk felemelni, akkor nem kevesebb, mint 170 millió pengő értékű árucikket kellene Ausztriából behoznunk.

Az osztrák statisztikai közlemények szerint 1930 november 1-től 1931 október 31-ig 160.542 magyarországi lakos fordult meg Ausztriában. Ezek a magyarok, az ott töltött napokat számítva: kerek számban 21 millió pengőt költöttek Ausztriában, míg a vasúti és egyéb közlekedési kiadásai 4 millió pengőt tettek ki. Így a magyar idegenforgalom évi 25 millió pengő láthatatlan exportot jelent Ausztriának Magyarországra felé.

Ha tehát vesszük az osztrák-magyar meg egyezés alapján Ausztria számára felemelt behozattal összeget, az említett 114 milliót és ehhez hozzáadjuk az idegenforgalmi exportból származó 25 milliót, akkor összeállíthatjuk a mérleget:

Magyarország exportál 171 millió pengő értékű árucikket, Ausztria Magyarországra 139 millió pengő értékűt. Ha a magyar exportot fokozzuk, minden további másfélmillió pengő export ellenében egymillió pengő értékű újabb árukvantumot kell átvennünk Ausztriától.

A Magyar Falu harca a gazdakérdések helycs megoldása érdekében

Hogy mennyire szorítja az élet a magyar gazdát s hogy ez mennyire igyekszik a jobb és elbirhatóbb jövő felé, azt misem bizonyítja jobban, mint az az érdeklődés, amellyel „Bell Miklós Eldorádója” című füzetünket olvassa és terjeszti. Mintha éreznék, hogy a mentő munkához mindnyájunk közös és odaadó munkája és közreműködése szükséges. Még kérésünk is teljes meghallgatásra talált s így most már a teljesebb siker érdekében egyes helyekre több példány megy, mert minden táborlag legalább 50 példány szétosztására vállalkozunk. Természetes, hogy ezután is teljesen ingyen küldjük a füzeteket, csak a portóköltség nagysága miatt kérjük táborlagjainkat, hogy legalább 50 füzet szétosztására vállalkozzanak a közös cél, a magyar falvak dolgozóinak gazdasági boldogulása érdekében. E héten a következő címek kapják a füzetet:

Máté István (50), Kapusi József (50), Foris Jáfet (250), Szemkei Ferenc (30), Raduly J. (30), Beke István (30), Medve Ferenc (50), Szarka János (50), Nógrádi József (50), Nagy Gábor (50), Pilis Frigyes (100), Medvcs János (100), Kéthelyi Ferenc (100), Kálmán József (100), Kovács Gergely (250), Kiss Árpád (100), Szabó Béla (100), Fekete Vince (100), Mayer Károly (100), Asztalos János (30), Fejér Pál (100). Folytatjuk.

A színarany kilogrammja az elmúlt héten 4815—4800 pengő volt.

Chorin Ferenc a Kereskedelmi Bank elnöke. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósági ülésén a Fellner Henrik elhalálozása folytán megüresedett al elnöki állásra egyhangúlag dr. Chorin Ferencet, a Salgótarjáni Köszénbánya Részvénytársulat elnökét választotta meg. Az igazgatóság helyeslőleg vette tudomásul az elnöknek azt az intézkedését, mely szerint a bank szolgálatába legutóbb új tisztviselőket állított.

Piaci árak

Gabonák

Buza, tiszai 77 kg 12.55—13.15, 80 kg 13.05—13.60, felsőtiszai 77 kg 12.05—12.15, 80 kg 12.50—12.65, jászszági 77 kg 12.20—12.35, 80 kg 12.65—12.80, fejezmegyei, dunántúli, pestvidéki és bácskai 77 kg 12.15—12.30, 80 kg 12.55—12.75, rozs, pestvidéki és egyéb 6.80—6.90, árpa, takarmány, elsőrendű 9.60—9.80, másodrendű 9.40—9.50, sörárpa, felvidéki 11.00—13.75, egyéb 10.50—11.50, zab, elsőrendű 10.00—10.40, másodrendű 9.80—9.90, tengeri, tiszai 6.50—6.60, egyéb 6.50—6.60, korpá 6.95—7.10, 8-as liszt 10.10—10.30, repce 25.50—26.00, köles, vörös 7.75—8.00, lucerna 105—112, kóhere 77—82, tavaszi búkköny 15.50—16.00, szőszös búkköny 18—20 pengő mázsánként.

Budapesti vágómarhavasár

Árjegyzés élő súlyban: Bika, magyar II. r. —.45, bika, tarka I. r. —.50—56, II. r. —.36—48, III. r. —.30—34, ökör, magyar I. r. —.51—60, II. r. —.33—50, III. r. —.28—32, ökör, tarka I. r. —.56—76, II. r. —.33—50, III. r. —.28—32, tehén, magyar II. r. —.34—49, III. r. —.27—31, tehén, tarka I. r. —.50—60, II. r. —.30—49, III. r. —.24—28, bivaly, magyar —.22, növénydék (éves) —.30—49, kivételesen —.52, kicsontozni való —.12—24 pengő kg-ként, rugott borjú lábán —.50 pengő.

Borjuvásár

Jegyzett árak: Élő borjú, belföldi szopós, I. r. —.75—85, kivételesen —.88, II. r. —.68—74, III. r. —.56—66, bárány —.60 pengő kilogrammonként.

Tenyészmajhák és jármos-ökörök

Árak: I. r. belföldi jármosökör (tarka) —.44—48, I. r. belföldi jármosökör (fehér) —.44—48, 1½ éves üszök —.40—45, 1½ éves tinók —.35—40 pengő kg-ként

Budapesti sertésvásár

Príma urasági —.96—1.04, príma szedett —.84—88, közép —.78—82, könnyű, jobb —.70—76, öreg, urasági —.84—86, öreg, szedett —.74—80, angol sonkamalac —.76—82—96, hús 1.—1.18, zsír, névlegesen 1.50—1.60, szalonna 1.40—1.50, hasított félserstés 1.10—1.30, szalámi-hús —.94 P. A beállítani való soványserstés páronként 120—160 kg-ig 1.05—1.10 P. A pénteki vásárra a felhajtás 629 darab volt.

Baromfi és tojás

Élő baromfi: csirke, darabja —.80—2.—, tyúk darabja 1.80—2.80 P. Leölt baromfi: hizott lúd és ruca kg-ja 1.25—1.60, csirke kg-ja 1.80—2.40, tyúk kg-ja 1.50—1.80, hizott lúd és ruca kg-ja 1.25—1.60, csirke kg-je 2.—5.— P. A forgalom közepes, az árak csökkentek. Tojás darabja —.08—0.13. A tojásforgalom közepes, az árak ingadoznak.

Zöldség és gyümölcs

Zöldség: Sárgarépa —.10—18, petrezselyem —.14—20, zeller —.24—40, kalarábé —.16—20, karfiol —.20—50, vöröshagyma —.10—14, fokhagyma —.40—80, cékla —.12—20, fejeskáposzta —.06—12, kelkáposzta —.06—12, vöröskáposzta —.12—20, fejesaláta, darabja —.04—16, torma —.50—1.60, burgonya, őszi, rózska, kg-ja —.12—14, q-ja 8.—11.—, burgonya, nyári, rózska, kg-ja —.14—18, q-ja 11.—13.—, burgonya, kifli, kg-ja —.18—26, q-ja 12.—16.—, champion gomba 1.60—2.60, fekete retek —.10—20, zöldpaprika —.14—60, tök (főző) —.14—30, paradicsom —.28—40, vajhab —.90—1.80, zöldborsó —.80—1.40, sóska —.20—50, paraj —.40—70 P. A forgalom közepes, az árak ingadoznak. Gyümölcs: Alma —.36—1.80, birsalma —.36—70, körte —.56—2.—, őszi barack 1.40—2.40, naspolya —.60—1.40, szőlő —.26—1.40, dió 1.—1.50, gesztenye —.40—1.—, mandula —.65—80 P. A forgalom közepes, az árak ingadoznak. Méz, pergetett kg-ként, 1.20—1.40 pengő.

A Magyar Nemzeti Bank bankjegyforgalma 32.4 millió pengővel csökkent. A váltótárcaállomány 12 millió pengővel apadt. A girókövetelések állománya 17.3 millió pengővel növekedett, mely összegből az állami számlákra 16.6 millió pengő, egyéb számlákra pedig 0.7 millió pengő folyt be. Az érckészlet 1.5 millió pengővel gyarapodott.

Mi ujság a tejfronton? Nagyon zajlik a tejkartell frontja, találgatják, lesz-e új fővárosi tejüzem, vagy nem? Az Országos Tejgazdasági Bizottság jóváhagyta az alábbi tejtársasági kalkulációt: Egy liter tej Budapestre szállítása 2 fillérbe kerül. Ezenkívül 0.2 fillér a hatósági illeték, 0.8 fillér az ár kiegyenlítése alapja javára, 0.3 fillér az Országos Tejgazdasági Bizottság és Szövetség fenntartására, 0.9 fillér számítható hiány (calo) címen, 0.2 fillér kérés követelésekre, 0.8 fillér leírásokra, 3.2 fillér viszonteladói jutálékra. Ez összesen 8.4 fillér. Hozzúthet a válatat a tejgazdasági bizottság szerint még 3.6 fillért a fenti összeghez rezszi és haszon címen, mindez összesen 12 fillér.

ORSZÁGOS VÁSÁROK

Szombat, 26: Szentes, Törökkoppány. Vasárnap, 27: Senyeháza, Szeged. Hétfő, 28: Diósjenő, Dunapentele, Hédervár, Jászapáti, Kalocsa, Karcag, Komárom, Kölcse, Mándok, Mezőkövesd, Sárvár, Siklós, Szany, Szirák. Kedd, 29: Bánokszentgyörgy, Kalocsa, Mihályi, Sellye, Szombathely, Szirák. Szerda, 30: Abony, Babócsa, Bélaapátfalva, Nyíradony, Nyírmada, Olaszliszka, Szentantalfa, Zalaegerszeg. Csütörtök, 1: Celldömölk, Ibrány, Kiskomárom (havi), Nagykálló, Onód, Pácsa, Tiszafüred (havi), Tiszalök, Zirc. Péntek, 2: Aszód, Buj, Csongrád, Földeák, Gyöngyös (havi), Zirc. Szombat, 3: Apátfalva, Csongrád, Földeák.

Megjelent a PONGRACZ MESTER

A felvonásos dráma népszínmű
írta Zsalkay János. A darab tárgya a magyar történelem egyik legérdekesebb korszakának, a 16. századnak a leírása. A darab 2 pengő 80 fill. kiadású, 5 p. — Mindenütt nagy siker.

HÍREK

Orgiát ülök...

Orgiát ülök, bús orgiát.
Vad mámortűz lobog orcámon
S minden virág részeg, mámoros
Ezen az én bús tivornyámon.

Meghívtam a szomjas Napot is.
Jó borbarát lett most belőlem.
Iszunk, iszunk s a mámorunkat
Kitomboljuk majd a felhőkben.

Asztalunkon piros bor csúrran.
Szép piros bor, olcsó, bús löre.
Bánattól forrt, zúrós magyar bor,
Hadd igyon a Nap is belőle!

Korcsmánk ablakán bevilágít
Egy bús máglya lobogó lángja.
En gyújtottam föl a dalaim.
Hajnalodást hiába várva.

Lobognak és zengnek a lángok,
S csordul a bor, koccan a pohár,
Igyunk! Így szép, így fog elnyelni
Engemet az ő magyar mocsár.

Céda lányok ülnek mellettem
S a boromat mohón szűricsölik
S kacagnak egy bolond, bús mókán,
Életemen s lelkemet gyötrik.

Céda lányok: régi álmaim.
Mik lelkemből indultak útnak.
Most itt zúlnak e bús tivornyán.
Mert koldusok, mert visszahúlltak.

Meddig tart tivornyám? nem tudom.
Nem tudok semmit, csak vigadok.
Kint kukik döng a magyar éjben
S vért sírnak az árva csillagok.

Sárrétudvari. NAGY IMRE.

Bethlen hívei nyugtalanok Gömbös intézkedései miatt. Az egységespárt ügynevezett érdektelen csoportja és a centrum, amely Bethlen személyes hiveiből áll, nyugtalanul nézi Gömbös miniszterelnök intézkedéseit. Úgy látják, hogy a miniszterelnök egyre jobban eltávolodik a párt ügynevezett Bethlen-csoportjától. Kifogásolják, hogy a párt vezetésében és személyi kérdésekben is nemcsak, hogy mellőzik őket, hanem egyenesen elejtik azokat, akik hozzájuk közelállók. Különösen nehezményezik Almásy Sándor és Erdőhegyi Lajos főispánok eltávolítását. A zuglódók Bethlen hazatérésére várnak s szerintük, ha Gömbös nem változtat személyi kérdésekben eddigi magatartásán, úgy rövidesen elhagyásuk áll be Bethlen és Gömbös között.

Nagykanizsán megalakult a Nemzeti Egység Pártjának szervezőbizottsága. November 13-án tartotta a nagykanizsai Nemzeti Egység Pártja a szervezést előkészítő értekezletét, amely alkalommal megalakították a szervezőbizottságot. Az értekezleten lelkes hazafiságtól áthatott beszédet mondott Ansorge Antal tábornagunk, majd dr. Darázs László beszélt. Az alakuláshoz csatlakozott dr. Szabó Zsigmond is, a revíziós liga ottani elnöke. Bethlen Antal munkás és Fürst József hentesmester óriási tetszés mellett csatlakozott Gömbös Gyula pártjához. Amint értesülünk, a régi Kállay-féle liberális városvezetésnek nem nagyon tetszik a megmozdulás, bizonyára azért, mert a lelkes szervezőmunka alulról, a nép közül indult ki.

Oroszország nem mond le Bessarabiáról. Titulescu véglegesen elejtette az orosz-román meg nem támadási egyezmény tervét, mert Oroszország nem hajlandó lemondani a megszállott Bessarabiáról. Az oroszok ugyanis kijelentették, hogy nekik még elintézetlen ügyük van Romániával.

Három emeletet esett egy gyermek és semmi baja sem történt. Berlinben az egyik ház harmadik emeletéről az utca kövezetére zuhant egy kis fiú. Különösen képpen a fiúcska csak gyenge agyrázkódást és kezén apró zúzódásokat szenvedett. A gyermek a szülők távollétében kinyitotta az ablakot és kimászott az ablak előtt álló építőállványra. A szembenlévő házból észrevette egy asszony. Amikor azután az asszony a fiú nevét kiáltotta, ez ijedében leesett. Az asszony lefutott és bámulattal látta, hogy a fiúcska elébe totyogott, mintha a világon semmi sem történt volna vele.

Kadarka a függetlenek összedőlt kártyaváráról

Lengyeltóti összedőlt a tákolmány,
Pedig be sem avatkozott a kormány.
Azt tette: hadd trappolják ki magukat
Még az egyszer hallassák a szavukat.
Vége van a dicsőségnek örökre,
Nem találunk megfogható törökre.
Tulságosan kemény volt az ítélet,
Nem volt elég hitegetés, ígéret,
Ez a bukás összedönté a multat,
Belőle még Tildy úr is tanulhat,
Levegőbe épített vár volt csupán
A vezér is jobban állott Pest-Budán,
Még a Furi grófnak sem volt sikere,
Gyenge volt itt függetlenek gyökere.
Pártot ennél nagyobb bukás még nem ért,
Alaposan rászédtek az Olivért.
Most aztán a cakumpak-párt odavan,
Rosszat sejteth a „biszet” bogaram.
Fehérváron is elveszett a csata,
Félrebugott függetlenek csapata.
A meddőség még nekik sem imponál,
Elszakadt már az utolsó kis fondl.
Alaposan elbánt velük a Gömbös,
Gyolcsगतyájuk azóta lett közömbös.
Az ügyvédek, grófok, papok búsulnak,
Vége van a szerelemnek, a súlynak,
Beszélhetnek, akármit is beszélnek,
Odakint már eleresztik a szélnek,
A zsonglőrök elmehetnek fenébe,
Gömbös őket judaformmá kené be.
Akármilyen nagy is legyen a nyomor,
Ezt a szagot nem veszi be a gyomor.
A nagy hűhót, mely eszünket zavarta,
Értékére leszállítja:

Kadarka

Kiirtotta családját egy szentesi vitéz. Szerdán reggel virradóra borzalmas családirtás történt a szentesi tanácsán. Vitéz Fábán Nagy Sándor elkeseredésében csákánnyal súlyosan összeroncsolta felesége fejét, két kis gyermekét a falhoz vágta, végül borotvával elvágta a saját nyakát. A vérfigasztó családirtást azért követte el, mert az anyjával összeveszett a tartásdíj miatt. Az egész családot haldokolva szállították a kórházba. Felépülésükhöz nincs semmi remény.

Nagysikerű színelőadások a vidéken. Vitéz Pölöskei János „Férjhez megy a bíró lánya” című színdarabját november hónapban harmincöt közönségben adták elő. A nagysikerű elért színdarab ezzel már jóval felülmulta a 700-ik előadást. „A fekete szem éjszakája” című színdarabunkra is már száznál több előjegyzés történt. Pölöskei János az idei évkönyvünkben megkapóan írja le a színdarabok megszületésének történetét s hisszük, hogy nem lesz az országban egyetlen falu, ahol ezeket a nagysikerű darabokat elő ne adnák.

Betyárvilág Romániában. Az óromániai Orhei közönségben Holub Pavel, Vurski Ignác és Caroman Andre csavargók behatoltak Bodán Tódor gazda házába, hogy azt kifosszák. A gazda kislánya sikoltozni kezdett, mire a rablók betörték a száját, majd a gazda megrémült feleségére támadtak, borzalmasan összeverték, nyelvért kirántották és többől levágták. A szerencsétlen asszonyt azután késekkel addig szurkálták, amíg sérüléseibe belehalt. A csendőrség a szomszéd faluban lefogta és az ügyesség fogházába szállította a gyilkosokat.

Lázadás a megszállott Garamszécsen. A csehek által megszállott Garamszécs közönségben váres lázadás tört ki a lakosság és a csendőrök között az adóvégrehajtás miatt. A váres események óta 700 csendőr tartja megszállva a környéket, mert újabb váres zavargásoktól tartanak.

Halszállka akadt meg a torkán. Petrits Ferencné 68 éves tolnai lakos é h 18-án halat evett. Evés közben egy szálla a torkán akadt, hozzátartozói nem tudtak rajta segíteni, úgyhogy a szekszárdi Horthy Miklós kórházba kellett szállítani.

Véres mulatozás a kocsmában. Szomorú véget ért szombaton a szentpéter-szegi legények kocsmái mulatozása. A mulatság végén késsel és botokkal támadtak egymásnak a legények és 12 ember véres, súlyos sebekkel maradt a porondon. Kovács István fejét hat helyen szakították be, a többiek közül Sándor Vince, Sándor József és Turzó Lajos sebesülése a legsúlyosabb.

Tűz Osztópánban. A somogy megyei Osztópán községben még ismeretlen okból kigyulladt Magyar József géptulajdonos pajtája. A gyorsan tovaterjedő tűz nemcsak az épület, hanem a bennelevő cséplőgarnitúrát is elhamvasztotta. A vizsgálat megindult, hogy megállapítsák a tűz keletkezésének okát.

Szöktetéssel szerezte vissza a fiát a nevelőapától. Márz Mihályné pécsi asszony öt évvel ezelőtt, első házasságából született kisfiát, az akkor kétéves Tóth Gyulát egy dombovári nyugalmazott vasutashoz adta nevelésre. A vasutas annyira megszerette a kisfiút, hogy nem akarta anyjának visszaadni. Márzné most ájtott dombovárra, az iskola előtt megvárta kisfiát, azután vonatra ült vele, hogy hazavigye. Mikor ezt megtudta a nevelőapa, a legközelebbi vonattal utánuk ment és Kaposzsekcsőről visszahozta a kisfiút. Az anya újra visszatért dombovárra és most már csendőri segítséggel vitte haza gyermekét.

Halálos gombamérgezés. Kompa János 54 éves kovácssegéd a minap az Epereserdőben gombát szedett, otthon megfőzte és megette. Mérges gomba is volt közte. Kompa rosszul lett és a mentők a Szent István-kórházba vitték. Nem lehetett rajta segíteni, vasárnap reggel meghalt.

Legitimista tüntetés egy színházi előadáson. Schwarc Artúr ügynök hétfőn este megjelent a Pesti Színház „Zsákba macska” előadásán és amikor Rátkai Márton mint herceg megjelent a színpadon, Schwarc felugrott helyéről, a zenekarig rohant és kiáltozni kezdett: Eljen Ottó király! Bródi István igazgató a botránykötőt átadta a rendőrnek, aki előállította a hatodik kerületi kapitányságon.

A HÉT LEGJOBB TRÉFÁJA

Verik a zsidókat a debreceni egyetemen

Grün úr mondja Weisznak:
— Hallotta? Verik a ftainkat Debrecenben. Valósággal megpöfölik. Ez mégis csak skandalum.

— Nincs semmi baj — mondja Weisz úr vigasztalólag.

— Honnan tudja maga azt, hogy nincs semmi baj, mikor az újság is írta, hogy pöfölik a zsidókat?

— Hóman kijelentette, hogy egyik hallgatónak se görbül meg a haja szála sem.

— Jól van, jól. Annak a Hómannak könnyű azt mondani. De mi fog lenni most már az én fiammal, aki olyan göndör, mint a kétnapos birka? Ki fogja annak a hajaszálát kiegyenesíteni? Nő?

Készül a Magyar Falu új Évkönyve

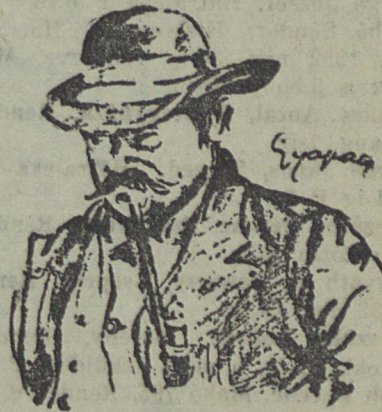
A Magyar Falu évről-évre értékes évkönyvvel ajándékozza meg olvasóit. Az idei Évkönyv összeállítására már megkezdődött, amely tartalmában minden eddigi Évkönyvet felülmúl. A könyvben megjelenik Gömbös Gyula miniszterelnök minden beszédének a földműveléstudományt érdeklő része, azonkívül a Tábor kitartó íróinak szebbnél-szebb költeményei és elbeszélései.

Az idei Évkönyvünket úgy készítjük el, hogy az ne csak naptára, de értékes és nélkülözhetetlen könyve legyen minden testvérünknek. A könyvet minden előfizetők megkapja, azok is, akik most az ősz folyamán lépnek be a Táborba. Arra kérjük barátainkat, hogy minél nagyobb erővel fogjanak hozzá a lap terjesztéséhez. Ne szédítse meg őket a sok olcsó reklámjóság, mert a falu népének igazi oktatója, jóbarátja és harchordozója a Magyar Falu. Ezzel a könyvvel kitartó barátainkat akarjuk méltóan jutalmazni azért a lelkes támogatásért, amelyben bennünket évről-évre részesítenek. Szeretettel kérjük Tábori tagjainkat, hogy legalább egy-egy új Tábori taggal erősítsék lapunkat, mert így tudunk méltóképpen sülyt és tekintélyt szerezni a feltörs magyar gazdátársadalomnak és kisiparosoknak.

Hogyan korcsosul el az emberiség. J. B. S. Haldane tanár, a híres angol biológus „Az ember egyenlőtlensége” című feltűnést keltő művében azt jósolja, hogy az emberiség fokozatosan elkorcsosul és ugyanolyan sorsra fog jutni, mint a Kiwi, a furcsa ausztráliai korcsmadár, amelynek nincsenek szárnyai. Miután a kevésbé intelligensek gyorsabban szaporodnak a tehetségeseknél, a zseni mindig ritkább lesz, a kultúra fokozatosan hanyatlani fog, minden nemzedék szellemileg és testileg gyengébb lesz az előzőnél, az emberiség vissza fog süllyedni a barbárságba és végül teljesen ki fog halni. Az angol tanár jóslatában persze kételkedünk, mert azt tapasztaljuk, hogy mindig tökéletesebb emberek jelennek meg a földön.

Végrehajtók jártak Bethlen lakásán. Bethlen grófnő még a nyár folyamán perbe keveredett Oppel Magda iparművésznővel, aki 750 pengő erejéig meg is nyerte a pert. Ebben az ügyben a napokban végrehajtó jelent meg Bethlen lakásán, de a gróf kijelentette, hogy nem foglalkozhat, mert a lakásban minden az övé.

Min töpreng ke' Sonkoly koma?

— A vezérünk azt mondotta vasárnap a Nagyatádi szoborleleplezésén, hogy menjünk haza és gyűjtsük meg a mécseseket. Vajjon az olaj- és petróleumkárrel nem kalkulálja be az árakba nagyhirtelen ezt a parancsot is?

RÁDIÓ

VASARNAP, NOVEMBER 27. 10: Egyházi zene és szentbeszéd. 11.15: Evangélikus istentisztelet. Majd: Hangverseny. 2: Gramofonhangverseny. 3: Földművelésügyi rádióelőadás-sorozat. 3.45: Az iskolán kívüli népművelés rádióelőadása. 4.30: Cigányzene. 5.30: Előadás. 6: Munkásdalkör hangversenye. 7.15: Vigjáték-előadás a Studióból. „Két szék közt a pad alatt”. Utána kb. 9: Szórakoztató zene. A hangverseny után: Cigányzene.

HÉTFŐ, NOVEMBER 28. Minden hétköznap 2.45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 3.30: A rádió diáklőrlője. 4: Asszonyok tanácsadója. 5: Katonazene. 6.15: Német nyelvtanítás. 6.45: Gramofonhangverseny. 8: Novellák. 8.30: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Majd: Szalonzene.

KEDD, NOVEMBER 29. 4: Manchen Mariska rádiódélutánja. 5: „A boldog nő házassága”. 5.20: Hangverseny. 6.40: „Az újságíró és az utókor”. 7.10: Költemények. 8: „Zsákbamacska”. Az előadás után: Cigányzene.

SZERDA, NOVEMBER 30. 4: „Házartási balesetek megakadályozása”. 5: Szalonzene. 6: Olasz nyelvtanítás. 6.30: Cigányzene. 7.45: Hangverseny. Majd: Cigányzene. 10.45: Gróf Apponyi Albertné francianyelvű előadása.

CSÜTÖRTÖK, DECEMBER 1. 4: S. Csengery Ilona meséi. 5: Földművelésügyi rádióelőadás. 5.30: Szalonzene. 6.30: Gyorsírótanfolyam. 7: Operettrészletek. 8: A rádió külügyi nevedőrája. 8.15: Hangverseny. Majd: Cigányzene.

PÉNTEK, DECEMBER 2. 3.30 A rádió diáklőrlője. 4: Magyar nóták. 5.30: „Távol Keletről”. 6: Hangverseny. 7: Novella. 7.30: Opera. Majd: Jazz-zene.

SZOMBAT, DECEMBER 3. 4: Gyermekek játszóóra. 5: Farkas Edit alapító főnökhasszony. Missziós üzenet. 5.30: Hangverseny. 6.30: Zene. 7.45: Mit üzen a rádió. 8.15: Diszhangverseny. Majd: Rózsavölgyi gramofonhangverseny.

Kiadóhivatali üzenetek

Bessenyei László, Tiszabábolna. Rendezve 1932 szept. 1-ig.

Molnár János Deli, Sióagárd. Előfizetése 1931 január 31-én lejárt. Hátraléka 1932 nov. 1-ig P 17.50 tesz ki. Kérését a kért ideig előjegyeztük.

Kötnek Rudolf, Mihábel. Rendezve 1933 március 1-ig.

Apjok Mihály, Monok. A törlesztésre nézve elfogadjuk ajánlatát. Többi kéréseire a szerkesztőség válaszol.

Oláh Géza, Csökmő. Rendezve 1932 május 1-ig.

Ifj. Keller József, Tótvázsony. Hátraléka 1932 november 15-ig P 11.20.

Weisz Kálmán, Öcsény. Rendezve 1933 április 1-ig.

Egyed Mihály, Nemeshany. Rendezve 1932 nov. 1-ig. Ez év végéig csak P 1.60 van hátra.

Dömölki Károly, Tagyon. Kérését előjegyeztük.

Varga József. Hátraléka P 6.70.

Szabó Sándor, Kistengelic. Hátraléka nincs. 1932 nov. 30-ig rendezve. Mi is bízunk a jobb jövőben.

Takács Antal, Nyáregyháza. Rendezve 1932 aug. 1-ig.

Furus János, Szeged. Hátraléka még nov. 1-ig P 5.

Mészáros Ferenc, Szeghalom. Rendezve 1932 október 1-ig.

Horváth és Rákóczy, Csepreg. Rendezve 1932 dec. 15-ig.

Csesznik András, Örvény. Rendezve 1931 okt. 31-ig, a most beküldött P 5-el. Cseh Ferenc, Makó 795. Rendezve 1932 szeptember hó végéig.

Cinkai Pál, Nagyrécsa. A beérkezett P 20.—al előfizetését 1932 márc 1-ig rendeztük. Hátraléka okt. végéig P 6.30.

FEKETE SZEM ÉJSZAKÁJA

SZINMŰ HARM FELVONASBAN

írták: Pölöskei János és Márton Barna

(24.)

BALINT: Nem én.

CSETNEKY: Hát majd megvacsorázik. Pszt, tácsi!... Most én beszélek. Az én vendégem. Ehet, ihat, ami tetszik. Ezt a Katika kedvéért teszem meg magával. Csak az ő kedvéért. Mással másképpen beszélnek. No — és most már kámför, fiatalember, mert vége a türelmemnek.

BALINT (fogja a Katika kezét, néz Csetnekyre, majd Katikára): Hallottad? És ehhez te mit szólsz?

KATIKA: Mit szólnék? Ők nem tudják, hogy te ki vagy.

BALINT: Hát akkor mondd meg nekik. Mondd csak meg! Sose félj megmondani, hogy ki vagyok én neked!

KATIKA (Boldog, nagy örömmel): Az édes, egyetlen vőlegényem.

BALINT: Hallották? Itt hozom a jegygyűrűket. Ehol e.

WÉBER (Gúnyolva): És ehhez mit szól gróf Csetnek Ottmár Félix Szaniszló öméltsága?

CSETNEKY: Mit? Azt, hogy nem engedem magam zavartatni a mulatságomban. És most már vége a jó kedvemnek. A hangulatomnak. Most már dühös vagyok, mérges vagyok.

(Iszik.) Most már komolyan beszélek. Nézzé, fiatal ember, — az ajtó ott van, — ott a kijárás!...

BALINT (Katikához): Hallottad ezt, lelkem?

KATIKA: Megyünk, gróf úr. De nem egyedül... (Bálintra mutat.) Vele!

WÉBER: Hallotta gróf úr. Itt a pisztoly. RÓZSI: Abba marad a multság...

CSETNEKY (Dühös haraggal): Fiatal ember! Tud maga párbajozni?

BALINT: Hogyne tudnék, gróf úr. Hisz gépész a mesterségem. De csak úgy — falusiasan...

CSETNEKY: Eh! Fidonc! Egy gépész csak nem fogok verekedni...

BALINT: Miért ne, gróf úr? Érdekes. Próbálja csak meg. Ez nem úgy megy ám, mint a nagy uraknál. Egy-egy rossz pisztolyból egy-két lyuk a levegőbe s aztán meg van mentve a becsület. De nem ám. Hanem így-e. (Felgyüri a kabátja ujját.) Tessék. Hadd lássuk: ki az erősebb s ki gyüri le a másikat. Nos, gróf úr! Parancsoljon... (Ott áll a közepén birkózásra készen.)

WÉBER (Gúnyolva Csetnekivel): No no. Csak rajta! Hisz olyan verekedhetnékje volt az előbb! Itt az alkalom. Tessék. Mi majd dekretálunk.

CSETNEKY (Haraggal, pattogva): Ez már csak mégis felháborító! Csak nem fogom magam engedni zavartatni a multságomban! Hol vagyunk? Erdőben? (Ordít.) Hát én majd meg fogom magának mutatni — hogy... (Indulatosan az asztalon lévő pisztoly után kap.)

BALINT (Rácsap a pisztolyra): Ohó, — gróf úr! Így aztán nem gílt! (Elveszi a pisztolyt.) Csak így-e, csupaszon. — Kar kar ellen. Mell mellnek. Nem kell ide ez a szerszám.

CSETNEKY: Hah! Majd én megmutatom.

RÓZSI: Megyek, futok. Nem akarok tanu lenni.

WÉBER: Ez a legokosabb, amit tehetünk. Én is megyek, Rózsikám. Alá szolgálja. Jó mulatást! (Rózsival el.)

CSETNEKY (Wéberhez): Szerencsés utat! (Katikához.) Anygal. Itt magának kell rendet csinálni. Beszéljen a fejével ckosan. Mondja meg, miről van itt szó.

BALINT: Hallom. Halljuk, miről lehet itt szó. (Hall Katikára, hol Csetnekyre néz.) Talán?... Izé?...

CSETNEKY (Kacag, mintha érezné, hogy felül marad. Iszik.): Mi az az izé?

BALINT: A szeretője? Mondd meg, ha úgy van. Te mondd meg, itt a szemébe.

KATIKA (Kiveszi a karperecet a zsebéből): Ehol-e. Ugye, ezt a méltóságos úr küldte nekem?

CSETNEKY: Igen, igen. S nagy örömmre szolgál, hogy elfogadta.

KATIKA: Nem fogadtam el. Itt van. Ez a maguk jegygyűrűje! Tessék! Nekem nincs rá szükségem. Nincs ára a becsületemnek. (Az asztalra dobja a karperecet.)

BALINT (Csetnekhez): Tessék. Meg van elégedve a válasszal?

CSETNEKY: Eh! Semmi szavam! Suhancokkal nem állok szóba.

BALINT (Magából kitörve): Kinek mondtad ezt? (Megragadja Csetnekgyallérját.)

CSETNEKY (A csengőt veri az asztalon. Kiáltozva, szinte magánkiáltással): Rendőr! Rendőr! Merénylet!

XII. JELENET.

Előbbiek, Rumburgerné, főpincér, pincérek, Wéber, Rózsik, majd rendőr.

RUMBURGERNÉ: Nna! Még csak ez kell nekem. Mi az? Mein Gott! Mi az?... Mi történik itt?

KATIKA: Hagyd! Hagyd abba, Bálint.

BALINT (Senkivel nem törődve): Ki a suhanc?

CSETNEKY: Majd én megmondom. De csak a rendőrségen. (Kiáltozva.) Rendőrt! Rendőrt!

FŐÜR: Kérem, ne tessenek itt jelenetet csinálni.

CSETNEKY: Telefonáljon a rendőrségre, főúr.

WÉBER (Kárörvendő vigyorgással): Már én megtettem.

RÓZSI: Itt is vannak. Jönnek a zsaruk. Gratulállok, Katika. Egészen muris...

RUMBURGERNÉ: Mein Gott! — Mein Gott! — tönkreteszik az üzletemet... (Sir.)

RÓZSI (Vigasztalja): Látja, mamám. Jobb volt mégis a Rózsik! Veszedelemesek a galamboki lányok.

RUMBURGERNÉ: Mein Gott! — Mein Gott!...

RENDŐR (Megjelenik): Mi az kérem? Mi baj?

CSETNEKY: Ide jöjjön. Tudja ki vagyok?

RENDŐR: Nem én.

CSETNEKY: Gróf Csetnek Ottmár Félix Szaniszló.

BALINT: Én csak Deák Bálint gépész.

CSETNEKY: Életveszélyes fenyegetésről van szó. Kérem igazoltassa és kísérje az őrszobába. Ott majd elmondom a többi. (Elindul.) Bagázs! (A főúrhoz.) A számlám a titkárom kifizeti! Ide se jövek többet. Agyó. (El.)

RUMBURGERNÉ: A legjobb vendégem. Mein Gott im Himmel! (Sirva borul az asztalra.)

RENDŐR: Gyerünk, fiatal ember.

BALINT: Ha azt hiszi a gróf úr, hogy ettől megijedünk, — egy kicsit elődik az istenadta! No de sebal! Megyünk. (Meg fogja Katika kezét) No?... És te?...

KATIKA: Veled megyek, akár a halálba is.

BALINT: (Meg fogja a kezét.)

RENDŐR: Gyerünk. (Megindul. Bálint Katikával. Kéz kezét fogva el a vendégek sorfala közt. A cigány rázen-dít a muzsikára a külső szobában. A „Fekete szem éjszakáját” húzza.)

XIII. JELENET

Rumburgerné, Deák, Deákné.

DEAKNÉ (Falusiasan, nagykendővel átkötte, kosárral a karján belép. Nagyhangon): Tyú! A ragya ezt a nagy falut! De elfárad benne az ember! (Leteszi a kosarat. Leül.) Jó helyen járunk? Rumburgernét

keressük. Gyere csak, öreg bíró, gyere. Ül ide mellém te is. Pihenj meg.

DEAK (Bejött. Csizmásan, bottal): Hát ez az. Itt csak megtudunk valamit róla.

DEAKNÉ: Ehun-e. Rumburgerné. Most már itthon vagyunk.

RUMBURGERNÉ (Bejött. Kisírt szemmel, sopánkodva): Mein Gott... (Megpillantja Deákot és Deáknét.) No, maguk is jókor jöttek. Éppen jókor.

DEAKNÉ: Hagyja már csak. Hiszen nem a leány után jöttünk. A fiú után. Megbolondult. Összeveszett az apjával is. Velem is. Azt mondta, a Dunának megy! — Hát aztán itt vagyunk. Hogy inkább nekünk jöj-jön, mint a Dunának.

DEAK: Már én nem bánom, akármit csinál is, csak kárt ne tegyen magába.

RUMBURGERNÉ: Mért nem jöttek előbb! Mért nem, akkor talán nem történt volna ez a história.

DEAK: Hát mi történt?

DEAKNÉ: Halljuk, no. Biztosan valami szép kalamájka azzal a híres tündérral.

RUMBURGERNÉ: Ott viszi őket a rendőr. Ott mennek a!

DEAKNÉ (Az ablakhoz fut): Hol? Az ám! Nézd csak apjuk: Na! Kellett ez nekünk? A Galamboki bíró fiát kísérik. Ha ezt megtudják odahaza.

DEAK (Feláll. Indul): Megyek.

DEAKNÉ: Hova menne már kend, no? Talán bizony a híres fia után.

DEAK: Oda. A fiam után. A vér csak vér, no. Akárhogy is van.

DEAKNÉ: Hát csak menj! Fuss utánuk. De én nem akarok tudni ró-luk. Inkább soha nem megyek haza Galambokra.

RUMBURGERNÉ: Egy gróffal kezd ki! Egy olyan nagy úrral! Össze-morzsolja, mint stráfkocsi egy csigabigát! Úgy!

DEAK: Asszony mindig csak kerül a házhoz. Adjon Isten! (Elsiet.)

DEAKNÉ (Pityereg): Látja, ez a mostoha sorsa. Ó! — Miért is mentem idegen kölyökre. (Sir.)

RUMBURGERNÉ: És én?... A legjobb kundschaftom... Mein Gott... Mein Gott... (Egyik asztal végén Deákné, a másikon Rumburgerné sir, szipákol. — A cigánymuzsika húzza: „Gyere be rózsám, gyere be, — csak magam vagyok idebe!”)

(Függöny.)

Vége a második felvonásnak.

(Folytatjuk.)

Bodó Gábor. A biztosítást felmondhatja, de a tartamengedélyt vissza kell téríteni. Ha tehát más biztosítóval tárgyal, ezt csak úgy tegye, ha a tartamengedmény visszafizetését magára vállalja.

Tóth Vendel. Ügyészünk csak kedden és pénteken van a szerkesztőségben, tehát csak ezeken a napokon jöjjenek. Szerdán és csütörtökön semmiesetre se jöjjenek, mert a lap összeállítása ekkor van és nincs időnk tárgyalni. Másnapokon, vasárnap kivételével, bármikor.

Ludwig Béla. Sajnos, nem állott módunkban a kért verset elkészíteni, mert nagyon el voltunk foglalva az utóbbi időkben. Szívélyes üdvözet.

Balogh Sándor. Községi bírót bármely törvény alapján válasszák is, csak a három jelölt közül lehet választani, még pedig úgy, ahogy a szolgabíró tette. Akár ki is nevezhet. Az előjáróság választása már szótöbbséggel történik. Kérvényét szívesen eljuttatjuk a miniszterhez.

Felölös kiadó: Takács Károly.

Főmunkatárs: vitéz Pölöskei János.